

MOLNÁR V. JÓZSEF

Molnár V. József 80. születésnapjára vaskos kötetet szerkesztettek a barátai, munkatársai, tisztelői. A kötetnek azt a címet adták, hogy **80 év Isten tenyerén**. Isten tenyerén tölteni nyolc évtizedet azt jelenti, hogy megélt és megért minden nyomorúságot és minden örömet, ami csak embernek adatik a földi életben, de sem a szenvedés, sem a siker nem rontotta meg – hiszen Isten tenyerén töltötte ezt az időt... és fog is még tölteni annyit, amennyi a Teremtőnek tetszik.

Marcaliban, Somogy megyében született. Az apját elhurcolták málenkij robotra, sose jött vissza. A nagyapja szántóvető ember volt Pankaszon, s az ott töltött esztendő alatt a nagyapja és a falubéli gyógyító emberek meg asszonyok közelében csodálkozott rá a magyar paraszti élet rendjére, a cselekvések, étkezések, helyek szentséges voltára. Két öregasszony áldása töltötte fel a lelkét a szükséges útravalóval. Neki azonban előbb pokolra kellett menni, hogy érett férfikorára dudás lehessen.

'56-ban részt vesz a harcokban, s isteni csodaként „csak” három évre ítélik. Ebből egy esztendőt tölt magánzárkában, ami maga a magányos pokol. Szabadulása után rátalál élete szerető párjára, gyermekük születik. Nyomdász, majd avantgarde festő lesz, ám egy idő után úgy érzi, a művészi izgalmak nem adnak választ az élete nagy kérdéseire; otthagyja hát az egészet.

Akkor következik be a nagy fordulat az életében, amikor találkozik a barlangi művészettel. *Felismeri az ősképek rendszerét*. Igazi szerelem ez, amely azóta is hozza, ömleszt a gyümölcsét. „Éreztem – mondja egy róla készült dokumentumfilmben –, bizonyítani nem tudtam, ma sem tudom, de most már azért több mindennel beláthatóvá tudom tenni -, hogy ezek az ősfomák nem kitalált formák, ezek az emberrel születnek... Ennek az igazolásához nekem van egy feszes matematikai rendszerem, egy vizuális modellem: a négyzethálós rendszer.” Ezt a formavilágot s a lényegét adó tartalmat elnevezi *szerves vagy természetes műveltségnek*. A nyitott, továbbfejleszhető rendszer az egész földre és az őskortól napjainkig terjedően érvényes. *Alapjel a négyzet* és a kör. Ebbe álló keresztet, ún. *körkeresztet* rajzol az ősember és azóta is minden népi művész - és ugyanezeket az ábrákat rajzolja a mai városi gyerekek! A körkereszt közepén, az érzékelhetetlen, de tudott pontban lép be Isten a mi földi világunkba.

Az alapjelek megjelenési módjai, *alakjai* között kitüntetett helyet foglalnak el a világ működését a teremtéstől a teremtettségig, a születéstől a halálig, a jótól a rosszig, a fehértől a feketéig, a tértől (pl. az égtájaktól) az időig (pl. az évszakokig) megjelenítők: a világ-virág, a sugárzó (a Nap) és a sugár, a hal, a bárány, az ülő madár, a spirál, a lépcső, az életfa.

Molnár V. József analógiákban gondolkodik. Bálint Sándorra támaszkodva felismeri a magyar paraszti életforma nevelésmegtartó, hagyományörző szerepét, kidolgozza és rendszerébe illeszti az *esztendőkörös változásrendet* és népszokásokat a természet és az Evangélium rendje szerint. *Az emberélet szentségének* apostolaként kutatja és magyarázza ősi műveltségünknek még ma is fellelhető, élő vonásait: a magyar ház, kert, rovásírás képi tartalmait, a székelyek, csángók nap-tiszteletét, s felsorolni sem lehet, még mi mindent.

Mivel Molnár V. József tapasztalat nélkül semmit sem mond, az óvodáskorú *gyerekekhez* fordul tapasztalatért. Meggyőződése, hogy az iskolával elkezdődik a kisgyerekek Istentől kapott s magával hozott jelrendszerének a lebontása. Mióta felfedezte a gyerekekrajzok igazi világleíró mondandóját, óvónők, pedagógusok, szülők százai szegődnek munkatársául, alkalmazzák azt a nevelési módszert, amelyet röviden természetes nevelésnek lehet hívni: amikor azt rajzolja a gyerek, amit akar, ami közlendője van a világgal, amikor a mindennapi élet számtalan rítusát – a felkeléstől a lefekvésig, a hétköznaptól az ünnepekig – öröklött rigmusokkal, versikékkel, dalocskákkal, mozdulatokkal kísérve, játékosan éli meg. Amikor *a kép, a szó és a játék* szerves formai egységben szerves tartalmi egységet hordoz.

Van tehát valami, ami örök az embervilágban, ami az életet szolgálja. Ez a hagyomány. A hagyományt nem konzerválni kell, hanem folytatni, életet vinni bele. Ahogy Morus Tamás mondja: „A hagyomány nem a hamu őrzése, hanem a láng továbbadása.”

Ezt teszi Molnár V. József, amikor tudásáról és mélységes hitéről is tanúbizonyságot téve fáradhatatlanul járja a Kárpát-hazát és előad, zarándoklatra megy, műhelyeket teremt és tábortokat szervez, hogy a kislányokat asszony- és anyaszerepre, a fiúkat férfi- és apaszerepre nevelje; Hintalan Lászlóval és Pap Gáborral létrehozza az Örökség Népfőiskolát és megszervezi a Magyar Hagyomány Műhelyét, rádiósorozatokban, filmekben magyarázza a magyar szerves műveltség csodáit. És ezt teszi, amikor könyvet, tanulmányt ír, hogy aki fontosnak érzi a megmaradásunkat, az ismerhesse meg és vigyázza a Teremtőtől kapott örökségünket.

Meggyőződése, hogy a Kárpát-haza, amely a világon egyedülként tökéletes földrajzi, gazdasági, történelmi, szellemi egység, ma is él. „Ezt szeretem, ez nekem a hazám, és olyan jó otthon lenni...” – mondja.

Molnár V. József ennek a hazának, ennek a népnek a lelkét ébresztgeti lankadatlan hittel, nem iskolában tanult tudománnyal, hanem művészi éleslátással. A Magyar Örökség-díj az ő hihetetlenül gazdag, sokrétű munkásságának méltó elismerése.

Kelemenné Farkas Márta